

Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών

ΤΟΥ **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ**

Αντιπροέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Το νέο πλαίσιο για την πιστοποίηση στελεχών που είναι αρμόδια για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία της κεφαλαιαγοράς και στη βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων επενδυτικών υπηρεσιών, διασφαλίζοντας τα συμφέροντα των επενδυτών, χωρίς να επιβαρύνει όμως υπέρμετρα τα πιστωτικά ιδρύματα ή τις ΕΠΕΥ, που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες. Ειδικότερα:

Η παροχή επενδυτικών υπηρεσιών στην Ελλάδα είναι σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 2396/1996 μια ρυθμιζόμενη δραστηριότητα (regulated activity) με την έννοια ότι επιτρέπεται μόνο σε ορισμένα νομικά πρόσωπα να την παρέχουν. Ο περιορισμός αυτός της οικονομικής ελευθερίας δικαιολογείται από την ανάγκη να διασφαλισθεί ότι οι επενδυτικές υπηρεσίες παρέχονται μόνον από ορισμένα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν αδειοδοτηθεί ειδικά, υπόκεινται σε συνεχή προληπτική εποπτεία και παρέχουν τα εχέγγυα για τη διασφάλιση των συμφερόντων των επενδυτών - πελατών τους, όπως τα πιστωτικά ιδρύματα και οι επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ). Τα νομικά πρόσωπα που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες οφείλουν μεταξύ άλλων να τηρούν αυστηρούς κανόνες συμπεριφοράς (δεοντολογίας) κατά την παροχή των επενδυτικών υπηρεσιών και να διαθέτουν την απαραίτητη οργάνωση (διαδικασίες, στελέχωση, κανόνες για την αποφυγή καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων, εσωτερικό έλεγχο κ.λπ.), χρηστή διοίκηση καθώς και τα ελάχιστα κεφάλαια που τους επιτρέπουν να παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές με τρόπο ανεξάρτητο και αξιόπιστο.

Για να συμμορφωθούν με αυτές τις υποχρεώσεις τους τα νομικά πρόσωπα που εμπλέκονται στην παροχή επενδυτικών υπηρεσιών έχουν από καιρό αναπτύξει και εφαρμόσει λεπτομερή συστήματα επιλογής, εκπαίδευσης, διαρκούς επιμόρφωσης και ελέγχου των στελεχών τους

που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες. Όμως ο βαθμός συμμόρφωσης των νομικών προσώπων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες εξαρτάται από τις ανταγωνιστικές συνθήκες της αγοράς, από τη δυνατότητα των εταιρειών να βρουν και να προσελκύσουν καταρτισμένα στελέχη, ακόμα και από το μέγεθος της εταιρείας. Προκειμένου να διασφαλισθεί, κατά το δυνατό, ένα ελάχιστο, ομοιόμορφο επίπεδο των στελεχών που έρχονται σε επαφή με τον πελάτη - επενδυτή ο νομοθέτης, με το άρθρο 49 του ν. 2836/2000, προέβλεψε την υποχρέωση πιστοποίησης των προσώπων που είναι αρμόδια για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Η υποχρέωση αυτή δεν αφορούσε τα στελέχη πιστωτικών ιδρυμάτων που ήταν αρμόδια για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Η υποχρέωση επίσης δεν κατελάμβανε όλα τα στελέχη των ΕΠΕΥ, αλλά αρκούσε να είναι πιστοποιημένος ικανός αριθμός στελεχών ανάλογα με τις ανάγκες κάθε εταιρείας. Ο περιορισμός της υποχρέωσης πιστοποίησης ήταν απαραίτητος διότι αφενός δεν υπήρχαν εκείνη την εποχή αρκετά στελέχη που θα μπορούσαν να αποκτήσουν την πιστοποίηση και αφετέρου η αγορά δεν ήταν προετοιμασμένη να αφομοιώσει τέτοια αλλαγή.

Ήδη με το ν. 3371/2005 τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε η παραπάνω διάταξη και έχει επίσης εκδοθεί η, προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή, κοινή απόφαση από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η κοινή απόφαση ρυθμίζει λεπτομερώς τις προϋποθέσεις απασχόλησης ενός υπαλλήλου στην παροχή των επενδυτικών υπηρεσιών που αναφέρονται στο νόμο αυτό και συγκεκριμένα στη λήψη και διαβίβαση ή εκτέλεση εντολών, στην παροχή συμβουλών, στη διαχείριση χαρτοφυλακίων και στην εκπόνηση αναλύσεων. Η παροχή αυτών των επενδυτικών υπηρεσιών επιτρέπεται να γίνεται μόνο μέσω προσώπων που διαθέτουν πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας από την Τράπεζα της Ελλάδος ή την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (approved persons).

Η πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας αποτελεί πλέον απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να απασχολείται ένα στέλεχος στην παροχή επενδυτικών υπηρεσιών ανεξάρτητα αν το νομικό πρόσωπο στο οποίο απασχολείται είναι πιστωτικό ίδρυμα, ΕΠΕΥ, Ανώνυμη Εταιρεία Επενδυτικής Διαμεσολάβησης ή ακόμη Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων που παρέχει επενδυτικές συμβουλές ή διαχειρίζεται ατομικά χαρτοφυλάκια πελατών. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται ελάχιστη ομοιόμορφη προστασία των επενδυτών ανεξάρτητα από τον πάροχο των επενδυτικών υπηρεσιών. Ταυτόχρονα διασφαλίζεται και η ομαλή λειτουργία της αγοράς διότι ένα πρόσωπο που έχει υποπέσει σε σοβαρή παράβαση της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά και για το λόγο αυτό του έχει ανακληθεί το πιστοποιητικό επαγγελματικής επάρκειας δεν θα μπορεί πλέον να θέτει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των επενδυτών απασχολούμενος σε άλλη επιχείρηση, διότι δεν θα διαθέτει το απαραίτητο πιστοποιητικό.

Το νέο πλαίσιο πιστοποίησης επαγγελματικής επάρκειας ταυτόχρονα με τη διεύρυνση της εφαρμογής του πιστοποιητικού, επαναπροσδιορίζει τις προϋποθέσεις για τη χορήγησή του.

Συγκεκριμένα, το πιστοποιητικό χορηγείται σε πρόσωπα που (α) διαθέτουν ελάχιστα εχέγγυα προσωπικής αξιοπιστίας, δηλαδή, για παράδειγμα, δεν έχουν καταδικαστεί για ορισμένα οικονομικά εγκλήματα, (β) έχουν τις τυπικές προϋποθέσεις, όπως ορισμένη προϋπηρεσία και (γ) έχουν τις εξειδικευμένες γνώσεις, που απαιτούνται για την παροχή της συγκεκριμένης κάθε φορά υπηρεσίας. Ειδικά όσον αφορά τις εξειδικευμένες γνώσεις της περίπτωσης (γ) επιχειρείται η προσαρμογή των απαιτήσεων για τη χορήγηση του πιστοποιητικού στις πραγματικές ανάγκες διασφάλισης των συμφερόντων των επενδυτών.

Η κοινή απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς διασφαλίζει ότι τα αρμόδια στελέχη για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών διαθέτουν απλώς ελάχιστες γνώσεις που αφορούν την προστασία των συμφερόντων του επενδυτή (κώδικα δεοντολογίας ΕΠΕΥ), την προστασία της ομαλής λειτουργίας της αγοράς (προστασία της αγοράς από πράξεις χειραγώγησης και κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών), καθώς και ορισμένα γενικά στοιχεία για τη λειτουργία της κεφαλαιαγοράς. Η πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας δεν απαιτεί την πλήρη γνώση του συνόλου του δικαίου για την κεφαλαιαγορά ούτε φυσικά μπορεί να υποκαταστήσει τις υποχρεώσεις των εταιρειών που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες όσον αφορά την επιλογή και την εκπαίδευση του προσωπικού τους.

Επιπροσθέτως, η κοινή απόφαση προσαρμόζει τις γνωστικές απαιτήσεις και άρα τη δυσκολία λήψης του πιστοποιητικού ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχονται κάθε φορά. Ήδη η κοινή απόφαση προβλέπει ότι το πιστοποιητικό της υπηρεσίας λήψης και διαβίβασης εντολών μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να χορηγηθεί μετά από επιτυχή συμμετοχή σε σεμινάριο πιστοποίησης.

Συμπερασματικά το νέο πλαίσιο για την πιστοποίηση στελεχών επιβάλλει την απόκτηση πιστοποιητικού επαγγελματικής επάρκειας ως προϋπόθεση για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών για λογαριασμό πιστωτικών ιδρυμάτων και ΕΠΕΥ, ενώ ταυτόχρονα εξορθολογικοποιεί τις προϋποθέσεις χορήγησής του. Με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία της κεφαλαιαγοράς και τη βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων επενδυτικών υπηρεσιών, διασφαλίζοντας τα συμφέροντα των επενδυτών, χωρίς να επιβαρύνει όμως υπέρμετρα τα πιστωτικά ιδρύματα ή τις ΕΠΕΥ που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες.